

CAPUT SEXTUM

De Unitate & Pluralitate Ordinis
Minorum.

Num. 1. Ordines Religiosorum diversimodè distinguuntur: 1° à *Regula*, qualiter quatuor Ordines S. Basilii, S. Augustini, S. Benedicti, & S. Francisci à quatuor primariis Regulis dictorum Sanctorum Patriarcharum in Ecclesia approbatis ab invicem velut Cardinaliter distinguuntur. 2° à *professionis modo*, & *obligatoriis*: etiamsi enim commune sit omnibus eandem Regulam profitentibus essentialia vota Regulæ vovete; alii tamen quartum addunt votum: alii in præceptis obligationem per privilegia à Pontificibus impetrata diminuunt, vel augment; unde fit, ut Ordines sub eadem Regula militantes, non Regulâ, sed modis Professionis distinguantur. 3° à *hierarchia*, vel *regimine hierarchico*: quo fit, ut congregationes sub eadem Regula, eisdemque obligationibus religiôsæ professionis domino servientes, distinguantur ratione superiorum diversorum, aut diversi regiminis. 4° à *constitutionibus diversis*, *strictioribus*, vel *minùs strictis*: ratione quarum diversos habitus ferunt, diversis utuntur austeritatibus, ut patet de Ordinibus S. Benedicti, S. Bernardi &c. Et hæc omnia supra dicta

dicta exemplificari possunt in Religionibus, quas modò reformatas Orbis colit, & in honore habet. Quibus ità prænotatis.

Num. 2. Dicendum imò: Quòd Fratres Minores Observantes, & Capucini conveniant in Regula eadem, & eadem omnino professione, sub iisdem obligatoriis; distinguuntur verò hierarchiâ, sive regimine hierarchico, solisque quibusdam modis accidentalibus, ac constitutionibus. Nam forma professionis tam Observantium, quàm Capucinorum est unica, ab Observantibus nunquam variata, & à Capucinis à suæ Reformationis exordio retenta, & continuata, scilicet hæc absoluta, & in nullo restricta: *Ego F. N. promisto, & voveo Deo omnipotenti &c. toto tempore vite meae servare Regulam Fratrum Minorum, per Dominum Papam Honorium confirmatam, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.* Unde memoratî Ordines, Observantium scilicet, & Capucinorum, sub unica Religionis specie, accidentaliter, materialiter, & solo numero differunt: quatenus duo à se invicem independentia capita (ne corpus biceps sit) duo sub se corpora mystica habere exigunt. Contra suprâ visam autem professionis formam, ipsum Corpus Observantium nulla privilegia admittit; imò si quæ fortè quovis modo irrepressissent, ut subreptitia semper sunt declarata à Capitulis Generalibus, atque à Summis Pontificibus cassata

& annullata ; prout visum est supra cap. 2. num. 31. & 32.

Num. 3. Dicendum 2dò : Familiam modernorum Conventualium essentialiter ac specificè distingui à duabus aliis Familiis Observantium & Capucinatorum, quæ solo, ut jam dixi, accidente distinguuntur, ac numero, sicut duo individua moralia sub eadem specie. Ratio est : quia Specifica Religionum differentia sumitur à Specifica, & essentiali differentia professionis, atqui professio modernorum PP. Conventualium est specificè, & essentialiter diversa à professione Observantium & Capucinatorum ; quod apertissimè demonstratur : nam professio Observantium & Capucinatorum non solum obligat ad tria vota essentialia Regulæ, sed etiam ex vi voti, sub peccato mortali ad 7. præcepta formalia, 2. inhibitoria, 4. vim præcepti habentia, & 12. æquipollentia, prout ea summi Pontifices declarârunt, & enumerârunt ; Atqui moderni Conventuales reverà, & ex vi professionis non obligantur ad ista, ergo est alia & distincta professio, aliam, & distinctam inducens obligationem, Religionem specie diversificantem.

Num. 4. Pro quo adhuc facit, quòd non habere proprium in Communi, non uti pecuniâ, & cætera per superiora præcepta regulæ injuncta, sint principale distinctivum Regulæ, seu Religionis Fratrum Minorum ab aliis in Ecclesia Dei laudatis Religionibus ; unde etiam

Vincen-

Vincentius von Berg Conventualis in suo *Ratiocinio Juventutis Franciscana* sat bene sic dicit: *Cum Fratres Minores Conventuales non presstantur Regulam, nisi secundum declarationes, & privilegia; eo ipso etiam patet, eos auctoritate Summorum Pontificum esse reductos ad Communitatem modum vivendi aliorum Religiosorum, quoad vota essentialia, & alia multa.*

Diceret fortè aliquis, obligationem illam legitime, & ex bono motivo esse sublatam; fateor: sed addo, quòd Pontifex obligationem mutans, professionem mutare censeatur, qui sub eadem *Regula* centum specificè distinctas Religiones multiplicare potest: cum Religio sit ens morale, sicut & ipsa professio. Nec à *Regula* Religiones accipiunt speciem, sed genus; Speciem autem à professionis modo, nisi velis *Canonicos Regulares Præmonstratenses* ejusdem Religionis esse cum *Eremitis S. Augustini*; quod nec ipsi admittent, nec sanus dicet.

Num. 5. Dicendum nihilominus est, quòd, sicut *Observantes, & Capucini* in specie, sicut cum ipsa *PP. Conventualium Familia* in uno genere proximo convenient; non tamen inter illos datur una hierarchia Minoritica. Ratio imo petitur ex *Regulæ Minorum* unitate, quæ generica est, quàmque omnes *Fratres Minores* respiciunt; sicut *Augustiniani* omnes, quantumcunque ratione diversæ professionis morali specie differentes, regulam *S. Augustini* colunt, ab

eaque accipiunt denominationem. Ultimum, quod est contra M. Verinum, etiam patet: nam triplicitas independentis capituli, hierarchiæ unitatem non permittit; unde quocumque tempore in Ecclesia Christi fuerunt duo Papæ, scissa fuit pro eodem tempore unitas; cum hac equidem differentia, quod Ecclesia suum schisma ægrè tulerit, Minoritani autem Ordinis divisionem approbaverit.

Num. 6. M. Verinus, ultimam mei asserti partem rejicit, dum pag. 5. sui *Discursus Pol.* post præmissa septem notamina, ad subsequenter assertionem suam parum, vel nihil facientia, sic asserit: *Sicut ex seculari & Regulari Clero Ecclesiastica Hierarchia; ita ex Conventualium, Observantium, & Capucinatorum Familiis propriè, ac hierarchicè componitur modernus Ordo Minorum.* Pro hujus probatione triplici, tres ibidem adducit auctoritates, quæ quidem indicant, Ordinem Minorum genericè, & in tota sua latitudine sumptum, tres modò sub se continere distinctas Familias, quod nemo negat; unitatem verò hierarchicam præsertim propriè talem, nec nominant, nec indicant. Unde contra assertum M. Verini satis paradoxum, dico, quod Hierarchia non sit sinè Hierarcha, qui *ordinata sacrorum administrationi* (qualiter Dionysius Lib. de Hierat. Eccl. Hierarchiam describit) à capite visibiliter præest; tres autem Familiæ Minoritanæ ità tribus à se invicem independentibus Capitibus

Capitibus subsunt, ut in tertio communi Capite *Minoritico*, quod in omnes suâ Jurisdictione influeret, non convenient.

Num. 7. Si autem dixeris, Papam esse Caput: loqueris de universali Hierarchia Ecclesiastica, non autem de quæstionata particulari, & Minoritana, ut tali: nam quæcunque in Ecclesia Dei particulares, seu partiales Hierarchiæ, supremum hunc visibilem Hierarcham æqualiter respiciunt: & stante tali respectu, inconvenienter tres Minoritanæ Familiæ in Ordine ad propriam suam, seu Minoritanam Hierarchiam constituendam, assimilantur Clero sæculari, & regulari, qui Ecclesiasticam Hierarchiam conficiunt. Cùm dictæ tres Minoritanæ Familiæ ut partes jam intelligantur sub Clero regulari contentæ; sicque idem non est quodammodo sibi ipsi assimilandum, in ordine ad idem, scilicet ad Hierarchiam universalem. Imò, ut brevius loquar: assignet M. Verinus unum Hierarcham Minoritanum, qui ità in tres illas Familias influit, veluti cum proportione Papa influxum exercet in sæcularem, & regularem Clerum, & concedemus, ità ex Conventualium, Observantium & Capucinatorum Familiis propriè & hierarchicè componi modernum Ordinem Minorum, sicut ex Clero sæculari, & regulari Ecclesiastica Hierarchia confurgit.

Num. 8. Quartam probam sui asserti, dicit M. Verinus sumendam ex debilitate meorum ar-

gumentorum, quibus ego *Ordinem Minorum* solis meis Observantibus vindicare, & ab eo propriè & simpliciter dicto, *Conventuales & Capucinos excludere*, irrito labore conarer. Ast optarem ego, ut noster M. Verinus ex suo *Onomastico Erymologico Barii*, ita didicisset Erymologiam *Hierarchia*, sicut in superiori capite didicerat significationem istius nominis *Satan*; sicutique per notabilem partem sui *Discursus Polem.* non ita secum ferret falsitatem suppositi; unde fit, ut sæpe, quasi in infinitum pugnet sinè reali adversario: vel verius adversarium sibi fingit, ut pugnarum amans, ad votum proprium pugnare possit. Ubi quæso anquam dixi, vel me cogitare aliqualiter indicavi, quòd *Conventuales & Capucini non spectent ad Ordinem Minorum genericè*, & in moderna sua latitudine sumptum? an non ex professo in *Dialogo Cont.* pag. 3. ita de hac materia scripsi?

Num. 9. „ Adverte, quòd ad *Constitutio-*
 „ *nem Religiosi Ordinis* tria concurrant, & ad
 „ *ejus perfectam unitatem* etiam requirantur:
 „ videlicet *unitas Regula*, quam profitentur:
 „ *unitas formulae professionis*, & ejusdem *Capitis*
 „ *unitas*. Ex quibus irrefragabiliter sequitur,
 „ quòd tres laudati *S. Francisci Ordines*, Ob-
 „ *servantium, Conventualium, & Capucino-*
 „ *rum*, eatenus constituant unum *Ordinem*,
 „ quatenus per unicam, eandemque *Regulam*
 „ *vita eorum* noscitur regulanda. Unde & ex-

„ tra

„ tra dubium manere debet, omnes esse veros
 „ & genuinos S. Francisci Filios, & ejusdem
 „ hæredes paternæ hæreditatis. Hac unione
 „ *magnâ*, equidem alia *major* est: quâ Capu-
 „ cini, & Observantes nedum in ejusdem Pa-
 „ triarchæ & Regulæ, verùm etiam in ejusdem
 „ Regulæ una eadêmque nunquam variatæ pro-
 „ fessionis formula, protestatis quibuscunque
 „ talis Regulæ dispensationibus conveniunt.
 „ *Maxima* autem foret, si cum his omnibus
 „ convenirent etiam in ejusdem Capituli identi-
 „ ca unitate; quæ tamen convenientia, Deo
 „ (ut suprâ ad Lectorem monui) sic suaviter
 „ ordinante, inter omnes ejusdem Regulæ pro-
 „ fessores amplius non datur, saltèm in actu, &
 „ perfecta. Ex quibus liquet, à quo ego Con-
 „ ventuales, Capucinosque excluderim, seu à
 „ quo potius ipsi sese voluerunt exclusos.

Num. 10. Vide proinde etiam in hisce mi M.
 Verine! quàm in æquivoco labores: dum,
 quod ego nego de Hierarchiâ, seu de Ordine illo
 hierarchico, à quo alii se in novam, ac particu-
 larem hierarchiam diviserunt, tu intelligis de
 Ordine Minorum in tota sua latitudine sumpto.
 Et quidem seductus es à te ipso, eò quòd nolis
 intelligere Etymologiam *Hierarchia*, quæ si
 universalis est, unum exigit Hierarcham supre-
 mum & universalem; si partialis: Hierarchi-
 cum quoque requirit sui Corporis Caput, supre-
 mo illi (ut omnes in Christo convenient) nihilo-

minus subordinatum. Operam similiter perderem, si ad tuas resolutiones objectionum, quas tibi ex me facis, & solvere te putas ea, quæ plerumque non tangis, me fusiùs impenderem; unde nonnullas solum ex illis, quæ adhuc aliquid dicere videntur, postea tangam. Ut autem meam mentem in hac materia meliùs inspicias, id, quod nondum aliàs dixi, & ad quod dicendum me trahis, hìc dico, esto fortè illi non consentias. Unde

Num. II. Dicendum 4to, Quòd ex tribus Minoritanis Familiis nulla ità de Jure, & facto simpliciter sinè omni alio addito, seu veluti Antonomasticè dici valeat *Ordo Minorum*, quàm Observantina: quatenùs hæc originariam Minoritanae professionis formam nunquam dimisit, aut variavit, uti illa Conventualium; neque ab antiqua Hierarchya Minoritica unquam se separavit, prout fecit Capucinatorum Familia. Et licet Observantina cognomen inchoativè acceperit à Concilio Constantiensi, & completivè vi unionis Leonis X.; quoad rem tamen per nomen significaram est Regulæ Minoritanae coæva: atque (uti aliàs ad oculum probabo) non est Filia Conventualium; cùm potius è contra Conventualitas ex Observantinorum à Regulari Observantia defectu, primique fervoris remissione fuerit primitus generata, actandem per Leonem X. in particularem Ordinem mitigatum, factà à mitigari nolentibus separatione, erecta; quæ aliàs fuerat
sub

sub unitate Capitis cum Observantibus permixta, præsertim cum *Amadais, Clarenis, Coletanis, de S. Evangelio, seu Caputio*, cæterisque Reformatis sub Ministris. Ex quibus omnibus simul sumptis, majorémque partem Ordinis unâ cum Observantibus *de Familia* constituentibus Leo X. unum Corpus Ordinis adunavit, quod, ad distinctionem Conventualium exclusorum, perpetuis futuris temporibus dicti decrevit, vel *Observantinum*, vel simpliciter *Ordo Minorum, seu S. Francisci*, prout videbimus. Et aliunde nomen Observantinum, suo tempore mitigationem nolentibus attributum, non minuit rationem generis, seu significatum *Fratris Minoris*, cum sit de quidditate ejus; sicut, dum dico: *animal vivens*, ipsum additum animali, est de quidditate ejus; non sic tò *Mitigatus*, utpote, quod minuit significatum *Fratris Minoris*, super quo magis nos explicabimus suo loco.

Num. 12. Probatur assertum ex Jure statuto, nunquam revocato, sed adhuc in usu posito: quo ex inappellabili sedis Apostolicæ judicio, non obiter, non velut ex occasione, sed ut de principali assumpto eruitur, quinam in latitudine Ordinis Minorum intelligantur, dum *Fratres Minores, seu Fratres Ordinis S. Francisci* simpliciter, & absque alio additamento nominari contingit. Leo X. in celeberrima illa *Bulla unionis*, quæ incipit: *Itè & vos*, semper in suo robore conservata, volens Religionem S. Francisci,

cisci, ad instantias Imperatoris, Regum &c. in Sancta unione, & omnimoda Regulæ puritate componere, anno 1517. de communi assensu omnium S. R. C. Cardinalium, cum dixisset in Bulla, *Sacram Minorum Fratrum Religionem à mari usque ad mare dilatatam &c. fuisse à Deo per S. Franciscum in Ecclesia plantatam &c.* in qua veluti in electa vinea, enarrat, qualiter à S. Francisco usque ad suum tempus nunquam defuerint fideles cultores, zelatoresque Regulæ, qui illam custodirent, cadentem tenerent, quasi extinctam & languentem vivificarent, & finaliter lucos in illa succiderent; ordinat, definit, & præcipit, *ut habere debeat unum Ministrum Generalem totius Ordinis Minorum, prout in Regula S. Francisci continetur.* Quis autem, & qualis debeat esse iste Minister Generalis totius Ordinis Minorum, & sine ullo additamento, declarat immediatè, quod talis, *no Capus sit à suis membris difforme, vitam ducat reformatam, & pro Reformato à communitate Reformatorum habeatur, & quod in ejus electione nullus, nisi Reformatus vocem habere valeat.* Ecce Conventuales ab hoc exclusos; Capucini nondum erant, nisi fortè virtualiter.

Num. 13. Ecce patiter Religio Minorum simpliciter, & absque additamento, qualis esse definiatur à summo Pontifice; nempe Fratres Reformati, qui vivunt in omnimoda Regulæ puritate, sine ulla mitigatione, aut dispensatio-

ne Pontificia. Ecce hujus Ordinis Minorum simpliciter sic dicti Caput, quale esse debeat: nempe Reformatus, absque ullo dispensativo privilegio in Regulae præceptis. Post plura alia eodem modo stabilita, ad hujusmodi Fratrum Minorum appellationem deveniens, gravi sub præcepto, subjungit, ut hujusmodi Fratres, absque ullo privilegio, vel paupertatis mitigatione viventes, omiſſis cæteris agnominibus, *Fratres Minores, seu S. Francisci à se ipsis, & ab omnibus aliis nominentur.* Jamque paulò ante dixerat, quòd, cum ex omnibus Reformationibus Regulam S. Francisci purè, & absque ullo privilegio profitantibus unum Corpus Religionis antedictæ constituerit; ordinat & præcipit, *ut omiſſâ nominum diversitate, de cætero Fratres Minores S. Francisci Regularis Observantia, vel simul, vel disjunctivè nominentur.* Ecce non obiter, non ex occasione, non ex simplici narrativa, vel ex errore forsitan abbreviatoris, seu Typographi (proùt hæc & nunc, rarissimè tamen, PP. Conventuales sinè addito *Conventualium* Fratres Minores nominantur) sed ex definitivo sedis Apostolicæ judicio, quinam per Fratres Minores simpliciter dictos *autonomastice*, & veluti de principali denominato intelligi debeant, nempe Minores de Observantia. Sicque ex Definitione Pontificia, adeòque de Jure statuto idem est dicere *Fratres Minores*, vel *Fratres S. Francisci*, vel *Fratres Regularis Observantia*, seu *Observan-*

tes ; quod nomen significatum Fratris Minoris nec in aliquo minuit , nec limitat . Et quamvis variæ hujus Ordinis Reformationes , à variis personis resuscitatae , & promotæ fuerint ; noluit tamen Leo X. variè ab illis denominari , ne Corpori unito unio & uniformitas denominationis deesset : fortè etiam , ut ne in hoc quidem deficeret analogia cum Christi Ecclesia , cui S. Franciscus suum voluit ordinem conformatum ; & de qua S. Augustinus in Psal. 94. inquit : *Quotquot genuerunt , non Paulianos , aut Petrianos , sed Christianos nominaverunt , quia semen susceperunt Fratri suo .* & Deut. 25. *sumus enim Christiani , non Petriani : & , si nati per Fratrem defuncti , tamen cognominati nomine defuncti .*

Num. 14. Ne verò suspicio subortiri posset , hisce in Pontificiis definitionibus etiam PP. Conventuales aliquo modo posse comprehendì ; hoc ipsum Pontifex eadem in Bulla voluit exclusum , ubi dixit de *Fratribus Conventualibus* secundùm privilegia viventibus , se per alias literas desuper edendas deliberaturum ; quod & fecit ex integro in Bulla *Concordia* , quæ incipit : *Omnipotens Deus &c.* modum vivendi , formam , & titulum novi Regiminis , & locum præcedentiæ post Observantes , aliæque plurima de ipsis , semper sub titulo Conventualium expressè determinando . Hæc omnia semper in suo vigore authoritate Apostolicâ fuisse confirmata , non ignoramus , dum anno 1593 , & 1602. Patres

Con-

Conventuales contra præcedentiam Observantibus debitam litigantes, & ab anno 1625. usque ad 1631. contra Ministri Generalis totius Ordinis Minorum (ex Observantibus assumpti, & semper assumendi) amplissimum hunc titulum diuturnâ, gravissimâque lite contendentes; his potissimum ex Bullis, his fundamentis condemnati ceciderunt à causa, prout cap. seq. adducam in terminis sententiam latam, ad videndum, quâ illam M. Verinus reverentiâ suscipiat, veluti circa Chymæram latam. Interim usque in hodiernum diem Minister Generalis totius Ordinis Minorum intelligitur ille, quem Corpus Observantium sibi eligit in Hierarcham, ac S. Francisci legalem successorem; qui per Regulam debet esse unus, & unicus.

Num. 15. Dices imò cum *Franchino* Conventuali, quòd Minores Conventuales in variis Bullis Pontificiis simpliciter nominentur *Minores*; imò & apud vulgum sub tali nomine veniant Conventuales. 2dò Cum R. P. Hierotheo, ejusque Modesto Verino, quòd frequenter Pontifices, quin, & ipse Leo X. qui superiùs talem decisionem fecerat, Ministrum Observantium vocent Generalem, non *totius Ordinis Minorum* simpliciter, sed cum addito: *Regularis Observantia*. Imò, ut Inquit M. Verinus pag. 11. in ea ipsa Bulla decretali: *Ite & vos &c.* Leo X. præscribit: ut Observantes, qui tunc nomine variorum Reformatorem gaudebant, delinceps

Fratres Minores S. Francisci, Regularis Observantia nuncupantur.

Num. 16. §. Ad 1um, à Franchino quidem unum & aliud exemplum adduci; ast in illis Papa nullibi loquitur definitivè; sed in sua narrativa solum (quæ ab aliorum expositione dependet, Generalem illorum exprimens, *Conventualium* agnomen hic inde non expressit, qui tamen ex præcipuo, & totali Bullæ assumpto sufficienter intelligebantur *Minores mitigati*, quod additum, sicut & tò *Conventualium* in moderna acceptione minuit quidditatem generis, seu *Fratri Minoris*; sicut dum E. G. generi *animali*, additur tò *domesticum*, vel aliud. Secus est, dum, ut supra tetigimus, dicitur *Frater Minor Observans*, ubi tò *Observans* est de quidditate generis, seu *Fratri Minoris*, sicut vivens est de quidditate *animalis*. Alterum de opinione vulgi, si etiam ultrò concederem, quod non concedo (experientiâ ut plurimum proclamante in Contrarium) ex Philosophis tamen responderem: loquendum esse cum multis, sentiendum cum paucis; stante præsertim Definitione Apostolicâ superiùs adductâ.

Num. 17. §. Ad 2^{dum}: Si M. Verinus Bullam: *Ita & vos* oculatiùs inspexisset, legisset quidem assertam nuncupationem fuisse præscriptam, sed cum addito: *vel simul*, id est, *Fratres Minores Regularis Observantia*, vel disjunctivè, id est, *Fratres Minores*, disjungendo, seu

seu omittendo aliud additum; ut patet ex propriis verbis Bullæ supra n. 13. adductis. Deinde licet Observantes sæpe à Pontificibus scribantur Fratres Minores cum addito: *Regularis Observantia*; tamen vi definitionis Leoninæ sine addito scribi, & se ipsos scribere possunt; quod nec Conventualibus, nec Capucinis de Jure permittitur. Et hoc sufficit ad, intentum meum asserti. Ne autem quis existimet inscriptiones ejusmodi simpliciter tales Observantibus deficere: quatuor illis denominationibus Leonis X. & Clementis VII. quas pag. 10. contra me adfert M. Verinus, veluti ex millentis oppono sequentes à tempore Leonis X. & ab ante, in quibus vel in titulo, vel in corpore Minores de Observantia simpliciter, & sine addito à Pontificibus appellantur *Fratres Minores*, seu *Ordinis S. Francisci*.

Num. 18. Dilecto Filio Francisco Zeno, Ordinis *Fratrum Minorum* Professari, in viginti quinque Provinciis Citra-montanis, juxta dicti Ordinis morem numerandis nuntio, & Commissario nostro ... *Commisimus tibi* &c. dat. Romæ.. die 20. Septembris 1508. Julius II. Pontificatus sui Anno V. apud Wading. Tom. 8. ad Ann. 1508. n. 15.

Exponi nobis fecerunt dilecti Filii Minister & Vicarii Generales totius Ordinis Fratrum Minorum. Leo X. sub dat. Corneti die 15. Octobris 1516. Pontificatus sui, Anno 4. apud. Wading. supra ad hunc annum.

Accepimus nuper, quòd aliàs postquam per Capitulum Generale *Ordinis Fratrum Minorum* in domo S. Bonaventuræ Lugdunen. dicti Ordinis celebratum, in quo dilectus Filius noster Christophorus, tituli S. Mariæ de Ara - Cœli Presbyter Cardinalis, & Commissarius ab Apostolica autoritate deputatus, & *Minister Generalis totius dicti Ordinis* præsidebat - Leo X. sub dat. Romæ die ultimâ Octobris 1519. apud Wading. ad istum annum, n. 10.

Idem Leo in Brevi : *Sacræ Religionis puritatem &c.* die 14. Novembris 1518. & in alio : *Cùm sicut accepimus &c.* die 1. Julii 1518. Dilecto Filio Christophoro &c. *Ordinis Minorum Generali Ministro &c.*

Dilecto Filio Francisco Licheto *Sacræ Theologiæ Professore, & totius Ordinis Minorum Generali Ministro . . . Cùm sicut accepimus, tu qui totius Ordinis Minorum Minister Generalis existis &c.* Leo X. sub dat. &c. die 21. Februarii 1520, apud Wading. ad istum ann. n. 22.

Dilecto Filio Francisco Licheto *Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum, vel ejus Vicario Cismontano . . . Exponi nobis &c.* Leo X. sub dat. Romæ die 19. Julii 1520. Wading.

Universis & singulis &c. Revertens in Orientem, atque ad Hierosolymæ partes Dilectus Filius Ludovicus Heningus Prutenus, *Ordinis Minorum, Sacræ Theologiæ Professor &c.* Leo X. sub dat. Romæ die 20. Januarii 1521. Wading.

Roma-

Romani Pontificis providentia &c. Exponitur pro parte Dilecti Filii Francisci de Angelis, *Ministri Generalis Ordinis Minorum*, quod &c. Adrianus VI. sub dat. Romæ die 1. Decembris 1523. Wading. ad istum ann. n. 10. Et similiter in alia Litera Apostolica ejusdem Adriani ad eundem loc. cit. n. 12.

Dilecto Filio Fratri Francisco Angelorum *Ordinis S. Francisci Ministro Generali* . . . . *Esti satis noverimus &c.* Clemens VII. sub dat. Romæ die 27. Martii, Pontificatûs sui anno 4. Wading. n. 3.

Dilecto Filio Antonio de Calcena *totius Ordinis Minorum Generali Vicario*; *Cum nuper &c.* Clemens VII. sub dat. Viterbii 19. Junii 1528. Wading. n. 4.

Dilecto Filio Paulo de Parma, *Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum* . . . *Acccepimus*, quod aliàs postquam felicis recordationis Leo Papa X. prædecessor noster per suas literas, ut quolibet triennio in Festo Penthecostes *Minister Generalis Fratrum Minorum Capitulum Generale dicti Ordinis celebrare &c.* Clemens VII. sub dat. Romæ 15. Decembris 1530. Wading. n. 7.

Salvatoris Domini nostri . . . sanè sicut exhibita nobis nuper pro parte Dilecti Filii Bonaventuræ Dubien, *Ordinis Fratrum Minorum professoris* petitio continebat &c. Clemens VII. sub dat. Bononiæ 25. Februarii 1530. imò ter in isthoc unico Brevi per Ordinem Minorum Observantes intelligit.

Dilecto Filio Fratri Leonardo Publicio *totius Ordinis Minorum Vicario Generali* . . . *Cum sicut accepimus &c.* Clemens VII. sub dat. Romæ 10. Maji 1533. Wading. ad istum ann. n. 12.

Dilecto Filio Vincentio Lunello, *totius Ordinis Minorum Generali Ministro* . . . *Cupientes &c.* Paulus III. sub dat. Romæ 24. Augusti 1539. Wading. n. 13.

Dilecto Filio Vincentio Lunello, *totius Ordinis Minorum Generali Ministro* . . . *Cum totus Ordo &c.* Paulus III. sub dat. Romæ 10. Aprilis 1540. Wading. n. 16. ad istum ann.

Dilectis Filiis Generali, ac universis Provincialibus Ministris *Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci* nunc, & pro tempore existentibus. . . *Quia nuper &c.* Leo X. sub dat. Romæ 10. Februarii 1519. Wading. Tom. 8. in Regesto Bull. Leonis X. Bullâ 58.

Dilecto Filio Francisco Angelorum, *totius Ordinis Fratrum Minorum Generali Ministro* . . . *Dudum siquidem &c.* Clemens VII. sub dat. Romæ 16. Aprilis 1526. Wading. in Regest. Bull. Clem. VII. Bullâ 17.

Alia ad Nos &c. . . . Ad quæ extra Regnum Franciæ peragenda cogebantur Dilecti Filii *Ordinis S. Francisci Regni prædicti &c.* Urbanus VIII. sub dat. Romæ 5. Junii 1638. apud Chronologiam Seraph. Ord. P. Julii de Venetiis pag. 4.

Inser ceteras &c. . . . *Cum itaque, sicut accepi-*

cepimus, in *Ordine Fratrum Minorum S. Francisci* introductus fuerit &c. Urbanus VIII. sub dat. Romæ die 23. Julii 1639. apud eundem pag. 16.

Onerosa Pastoralis &c.... Quod deficientibus in Definitoriis omnium Provinciarum ultramontanæ Familix *Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci*, qui Ministro Generali ejusdem Ordinis subjiuntur &c. Urbanus VIII. sub dat. Romæ 23. Julii 1639. apud eundem pag. 17.

Cum sicut Nobis exponi fecit Dilectus Filius Michael Angelus Sambuca *Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Minister Generalis*, in Capitulo ejusdem Ordinis novissimè Toleti celebrato &c. Alexander VII. sub dat. Romæ 11. Jun. 1659.

Ad ea &c. Omnibus & singulis... Obedientix seu directioni *Ministri Generalis Minorum S. Francisci*, nunc & pro tempore subiectis &c. Innocentius XI. sub dat. Romæ 6. Novembris 1686. apud eundem supra pag. 213.

Christi fidelium &c. Cum enim aliqui &c. ex quibus in *Ordine Minorum* graves &c. Innocentius XII. sub dat. Romæ 1693. apud eundem pag. 247.

Num. 19. Omittendo plurima alia ad hoc propositum facientia, quorum fortè prolixitas gravaret Lectorem, solum hinc adhuc adjecero acta Capituli nostri Generalis Romæ in Conventu Ara-cœlitano anno 1723. celebrati, descripta à

Doctissimo Calamo Eminentissimi Vincentii Petra pro tunc Congregationis Episcoporum, & Regularium Secretario, & non longè post S. R. E. Cardinali. In hoc Capitulo dignabatur præsidere præfatus Innocentius XIII. postquam illud per proprias literas suas Apostolicas convocaverat. Multa tibi acta fuerunt in præsentia istius Papæ à Congregatione Fratrum Vocalium, qui militabant sub regulari Observantia, tanquam ibidem representante totum Ordinem Minorum; quibus omissis adducam solummodò decretum electionis in isthoc Capitulo præsentem, ac in persona Præsidente Pontifice, quod per ipsius mandatum fuit sequentis tenoris:

Num. 20. Jubente Sanctissimo Domino nostro Papâ Innocentio XIII. præsentem, ac Præsidente in hoc Capitulo Generali *totius Ordinis Fratrum Minorum*, hodie celebrato, assistentibus Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus: Paulutio Episcopo Albanensi, Congregationis Episcoporum, & Regularium Præsecto; Corsino ejusdem Ordinis apud Sanctam sedem Protectore; Spinola S. Agnetis nuncupato, Secretario Statûs; & de Comitibus, Sanctissimi Domini nostri secundum carnem Germano Fratre, specialiter à sua Sanctitate Disquisitoribus electis promulgatur electio Ministri Generalis, ut infra. Hæc est electio Ministri Generalis *totius Ordinis S. Francisci* Canonicè celebrata &c. Methodus Capituli Generalis *Ordinis Minorum S. Francisci*,
habiti

habiti in Cœnobio Ara-cœlitano Romæ 1723.
Act. pag. 70.

Num. 21. Neque hîc dixeris, Corpus Observantinum, quod tempore Leonis X. ità majorem partem Ordinis dividendi constituebat, ut portio Conventualium in unica solùm tribu respectu quatuor vel quinque tribuum Reformatorum consisteret; prærogativam illam *Ordinis Minorum* accepisse per modum privilegii; quia Papa hoc ipsum non tam dabat, quàm declarabat, quòdque majori, & sanctiori Ordinis parti, ex æquo competeat, pro futuris perpetuis temporibus esse, ac esse debere mandabat. Pro quo patiat benevolus Lector, ut nonnullas adhuc inscriptiones adducam, ex quibus pateat, Observantes, & Reformatos etiam diu ante Leonem X. simpliciter fuisse dictos *Fratres Minores*.

Num. 22. Dilecto Filio Jacobo de Marchia *Ordinis Fratrum Minorum* professori, in Regno Hungariæ, ac Austriæ partibus &c. Inquisitori Hæreticæ pravitatis, salutem &c. *Licet ubilibet &c.* dat. Bononiæ anno 1436. 11. Kal. Septembris. Eugenius IV. Wading. ad illum ann. n. 2. Similis inscriptionis idem Papa Eugènius ad eundem S. Jacobum de Marchia dedit anno 1438. die 14. Aprilis. & eodem anno Kalend. Decembris.

Dilecto Filio Gandulpho de Regno Siciliæ, *Ordinis Fratrum Minorum* Professori in Con-

ventu montis Sion, & aliis locis terræ Sanctæ, ac totius Siriæ Guardiano salutem &c. *Exigunt Religionis zelus, & alia &c.* dat. Ferrariæ 1438. 18. Kalend. Aprilis. Eugenius IV.

Dilecto Filio Alberto de Sartiano Ordinis Minorum in partibus Orientalibus Indiæ, Æthiopiæ, & Jerusalem Commissario nostro &c. *Dum onus &c.* dat. Florentiæ 1439. 2. Kal. Septembris, Eugenius IV.

Num. 23. Ratione illius Alberti de Sartiano hic interposita contingentiâ, ex qua pro futuro quæstionis puncto colligatur, Observantes, sicut nunquam, sic nec tunc temporis fuisse ab Ordine separatos, prout M. Verinus quasi ubique ad similitudinem separationis Capuchinorum præterdit; sed diversum solummodò habuisse modum regiminis, & sub unitate Capituli constituisse saniozem Ordinis partem, esto ex Conventualibus, seu ex parte Ordinis relaxationem amante consueverint tunc temporis eligi Ordinis Generales. Narrat namque author *Firmamentorum trium Ordinum*, qui non stetit à parte Observantium sub Vicariis, sed erat ex Reformatis sub Ministris: „ Quod trigessimus „ secundus Generalis Minister, qui Fratri Guilielmo de Calali successit, fuerit Antonius de „ Rusconibus, qui in Capitulo Generali celebrato tempore Eugenii IV. electus fuit. In „ cujus electione fuit maxima discordia; quia „ quidam F. Albertum de Sartiano, qui erat de „ Obser-

„ Observantia, volebant eligere. Sed tandem
 „ consensu omnium decretum fuit, ut, quem-
 „ cunque eligeret F. Bernardinus de Senis (qui
 „ jam ob famam suæ Sanctitatis, & gratiam
 „ prædicandi multum reputatus erat, & tunc
 „ præsens ibidem Minister terræ Sanctæ fuit)
 „ ille pacificus Minister Generalis esset. Qui
 „ Sanctus Pater, factâ oratione, Domino re-
 „ velante, cognovit, nondum expediens esse
 „ Observantiæ (adhucdum debili in numero
 „ Conventuum, & Fratrum, qui respectivè
 „ adhuc pauci erant) ut Generalis de eorum Ob-
 „ servantia haberetur, sed alius medius, &
 „ qui magis timeretur à Conventualibus. Et
 „ tunc dictus Sanctus non elegit dictum Fratrem
 „ Albertum de Observantia, sed dictum Magi-
 „ strum Antonium de Rusconibus, omnis ho-
 „ nestatis & Observantiæ Zelatorem: propter
 „ quod dictus Sanctus à quibusdam de Obser-
 „ vantibus, sive de *Familia* contradictionem
 „ passus est. Ità *Firmamenta* supra cit. part. I.
 „ fol. 34. & 35. Ex quibus patet, quod Obser-
 „ vans, seu de *Familia* eligi de Jure potuisset, sed
 „ electus non est, quia nondum expediens erat;
 „ reservabaturque hoc Deo sic disponente, usque
 „ ad tempus Leonis X. quo nedum eligi ex dispo-
 „ sitione Pontificia debeat Observans, sed & ipsi
 „ non Observantes, inhabiles sunt declarati ad
 „ talem electionem tam activam, quam passivam.
 „ Nunc ad priora.

Num. 24. Dilecto Filio Jacobo de Monte Brandono Provinciae Marchiae Anconitanæ Ordinis Minorum &c. Illius summi Pastoris &c. dat. Florentiæ 4to idus Junii 1441. Eugenius IV.

Dilecto Filio F. Alberto de Sattiano Ordinis Minorum Provinciae S. Antonii Ministro salutem &c. *Meruit ardens &c.* dat. Florentiæ 1442. 16. Kal. Augusti. Idem Eugenius.

Dilecto Filio Alberto de Sartiano Ordinis Minorum Vicario Generali salutem &c. *Ordo tuus &c.* dat. Florentiæ 1442. 15. Kal. Augusti. Eugenius IV. Omnia apud Wading.

Dilecto Filio Joanni à Capistrano Ordinis Fratrum Minorum Professori salutem &c. *Regiminis universalis Ecclesie &c.* dat. Romæ pridie Kalend. Novembris. Eugenius IV.

Dilecto Filio Matthæo de Regio Ordinis Fratrum Minorum Professori &c. *Licet ex omnibus &c.* dat. Fabriani 1449. pridie Kal. Septembris. Nicolaus V.

Dilecto Filio Joanni de Capistrano Ordinis Fratrum Minorum Professori, Hæreticæ pravitatis inquisitori &c. *Apostolica sedis &c.* dat. Romæ 1447. 5to nonas Julii. Nicolaus V.

Dilecto Filio F. Jacobo de Marchia Ordinis Minorum Professori &c. *Quia dilecti Filii &c.* dat. Romæ die 8. Decembris 1449.

Dilecto Filio Gabrieli de Verona Fratrum Minorum Professori, & Hæreticæ pravitatis inquisito-

fitori &c. *Apostolica sedis &c.* dat. Romæ 1460-
Pius II. Pontif. sui ann. 3.

Dilectis Filiis Jacobo de Marchia, & Ludovico de Vincentia *Ordinis Minorum* Professoribus &c. *Superioribus diebus &c.* dat. Romæ die ultimâ Aprilis 1472. Sixtus IV.

Num. 25. Brevitatis causâ omitto hîc quamplurimos titulos Epistolarum Cardinalium, & Episcoporum ad Fratres de Observantia sub inscriptione Fratrum Minorum simpliciter datarum; finiendo per illud, quod Bonifinius, amplissimus & antiquus Historicus, qui lib. 4. de Beatis (modò Canonizatis) Joanne de Capistrano, & Jacobo de Marchia, Regularis Observantiæ Luminaribus & Corophæis sic ait: *Erat eâ tempestate Buda Jacobus vir Sanctissimus ex agro Asculano natus, qui propagandi D. Francisci Ordinis gratiâ ex Italia in Pannonias cum B. Joanne Capistrano pari Sanctitate pradiro &c.* Capistranus autem, & Jacobus teste Pio II. cæterisque consentientibus, non Ordinem S. Francisci Conventualium (Capucini nondum erant) sed Observantium propagare studebant.

Num. 26. Ex quibus omnia patet, Corpus *Ordinis Minorum*, quod Leo X. (exclusis, & in aliud Corpus separatis membris relaxatis) ex singulis tunc temporis Minoritani Ordinis Reformationibus adunavit, quòdque *Ordinem Minorum*, vel simpliciter, vel cum addito;

dito: *Regularis Observantia* dici voluit, & præcepit, esse illum Ordinem, cujus Hierarchicè & Corporaliter sumpti S. Franciscus, nedum traditione Regulæ Author fuit, sed etiam cui quâ primus Generalis præfuit; quemque in sua Regula voluit esse Monarchicum, & ad imitationem Visibilis Christi Ecclesiæ, sub unico Capite unum, juxta illud Regulæ Cap. 8. *Fratres unum de fratribus istius Religionis teneantur semper habere Generalem Ministrum, & servum totius Fraternalitatis; & ei teneantur firmiter obedire. Quo decedente electio Successoris fiat &c.* Si nunc ex liquida declaratione Leonis X. Corpus Observantinum hanc Fraternalitatem, sub unico Capite S. Francisci successore constituat: si non velit à me dici, dicat ipsemet R. P. Hierotheus, dicatque M. Verinus, & quicumque alius, à quonam tandem primi PP. Capucini, natæque ex illis Sacra Capucinorum Religio sese separaverit; dum (ut ipsi fatentur, & prout instrumentum emancipationis ad oculum probat) Corpus Observantinum unâ cum suo Capite, & declarato S. Francisci successore legali, sublatâ omni dependentiâ deseruerunt. Quid quæso possunt sibi ipsis post talem separationem attribuere, nisi, quod ego ipsis ultro concedo, scilicet, quod sint, & maneat adhuc de Ordine Minorum genericè, & in tota sua latitudine sumpto, seu prout respicit eandem Regulam, eandem Regulæ professionem,

& professionis Observantiam, eundemque Regulæ conditorem S. Franciscum, cujus proinde cum omnibus aliis legitimi sunt Filii, eodem de semine regularis Observantiæ procreati, verique Fratres Minores, quos Spiritus Observantiæ genuit in senectute sua, eisque fecit tunicam Polymitam &c.

Num. 27. Imò (ut in Dialogo continuato satis protestatus fui) ipsi cum eodem merito obediunt suo Generali, quem ex Privilegio Pontificio, & per legitimam exemptionem ab obligatione formalis præcepti Regulæ suprâ allegati, independentem habent; quàm Observantes obediunt suo: si enim ad Christi Vicarium pertinebat, Regulam S. Francisci primitus confirmare, quis protervus negaverit, illum eundem posse illius Professores, nedum ab uno, sed & à pluribus præceptis eximere: Imò posse eodem modo ipsos PP. Capucinos in plures sinè dependentia Ordines subdividere. Quòd autem PP. Observantes (qui etiam propterea unà cum Cardinali Vitellio suprâ inter *Persecutores Ordinis Capucinici* numerantur) hanc conati fuerint divisionem avertere, prætenderintque Reformationes intrâ, & non extra Ordinem suum instituendas, prout Leo X. expressè præceperat, videtur ipsis ignoscendum, ex eo, quòd parentes magis diligant Filios, quàm diligantur ab ipsis. Unde Aristoteles 7. Eth. cap. 3. inquit: *Parentes diligunt Filios*

Filios tanquam sui ipsorum aliquid existentes. Et in opere Magnor. Moral. lib. 2. cap. 78. *Propter quod magis Pater Filium amat, quam Filius Patrem.* Imò veluti naturale est, quòd anima in sui Corporis universitate avida sit, & tenax unitatis, quæ proinde anima nec libenter, nec indifferenter intenditur in eam passionem Corporis sui, per quam ejus unitatem, atque integritatem labefactari, molestè accipit. Defacto interim omnia cedunt ad gloriam Dei.

Num. 28. Reverà professio Capucinatorum, uti suprâ satis innuitus, est originaria. Et sicut Observantes integritatem Regulæ S. Francisci à tempore, quo condita est, non deseruerunt, ità suo modo PP. Capucini sese ad primordia Regulæ reducunt: quatenus quidam ex Observantibus eorum Reformationi initia dederunt, quorum equidem primus ad suos rediit, relictis illis, qui illum suum satorem agnoscunt: Ast puto per hoc non interrumpi, minúsque ab Observantino Corpore auferri, aut quoquo modo vel in suo cursu turbari hierarchiam illam Minoriticam à parte ante, & à parte post in Observantibus subsistentem. Nam ad veram & continuam hierarchiam videtur, quòd non sufficiat continuatio antiquæ professionis, præsertim extrà antiquum, & intrà novum Corpus, realiter & hierarchicè separatum. Nec sufficit successio personarum privatarum in Observantia Regulæ, qualiter Capucinatorum
novam,

novam, separatamque hierarchiam fundantes fuerunt personæ privatæ inter Observantes; neque talismodi successio discreta & interrupta, est successio Ordinis asserenda. Unde Paulus V. declaravit, Capucinos verè esse Fratres Minores ab Observantia Regulæ Minoritanæ; non autem à successione propriè dicta, subdit enim: *Quamvis tempore S. Francisci minimè fuerint instituti, scilicet in Corpus Ordinis.*

Num. 29. Interim non est, quòd M. Verinus q. 1. dicat, Paulinam hanc esse correctam per aliam Urbani VIII. quæ incipit: *Salvatoris &c.* præterquam enim, quòd Urbanus non insinuat, se Paulinam corrigere, nulla apparet inter binas Bullas contradictio, nisi de facili reconcilianda; quod proinde etiam fieri oportet, ne Pontifex, etiam in tali materia dicatur stare contra Pontificem. Et ecce! hic est tenor Bullæ Urbani VIII. de anno 1627. die 8. Junii: „ Nos æquum, & rationi consonum
 „ fore censentes, ut, qui verbo & exemplo
 „ veros sese B. Francisci imitatores ostendunt,
 „ tales etiam ab omnibus absque ulla contro-
 „ versia habeantur: attentiusque considerantes
 „ eorundem Fratrum Capucinorum originem,
 „ seu principium esse realiter & cum effectu
 „ comparandum à tempore primævæ, & ori-
 „ ginalis institutionis Regulæ Seraphicæ, cu-
 „ jus Observantiam ipsi Fratres Capucini sem-
 „ per, sinè aliqua interruptione continuâ-
 „ runt

„ runt &c. Hęc nostrā perpetuò valiturā con-
 „ stitutione , Fratres Capucinos præfatos,
 „ fuisse, & esse ex vera & nunquam interrupta
 „ linea, veros & indubitatos Fratres Ordinis
 „ S. Francisci, & illius Regulæ observatores &c.
 „ sicque ab omnibus, & singulis censeri, &
 „ judicari debere decernimus, & declara-
 „ mus.

Num. 30. Ex hoc decreto eos amplectimur,
 ut veros Fratres nostros. Sed cum expressum
 motivum hujus decreti sit imitatio S. Francisci
 [qui ad promissum sibi in monte Palumbo cœ-
 litis factum, nunquam veris suū imitatoribus
 caruit] hæc eorum, saltē hierarchica successio
 non videtur esse, nisi ab imitatione. Quod
 enim subdit Pontifex de origine reali, & cum
 effectu à tempore prioræ institutionis Regu-
 læ: videtur distinguere originem realem per
 imitationem efficacem, ab origine & propa-
 gatione personali, præsertim hierarchica, de
 quo intelligendus venit Paulus V., scilicet,
 quòd ipsorum hierarchia tempore S. Francisci
 minimè inceperit. Nec obstat, quod sequi-
 tur: *Cujus Observantiam ipsi Capucini semper sine
 aliqua interruptione continuârunt*, quod planè
 verum patet, quatenus privati Observantes
 nedum recenti Capucinorum separatæ hierar-
 chiæ initia dederunt, sed etiam originariam
 Professionis Formam, quam apud Observantes
 emiserant, continuandam dederunt; quod ab-
 unde

unde sufficit ad sensum hujus decreti, & ad consensum cum declaratione Pauli V.; utinam etiam sufficeret disputare primò incipientibus.

Num. 31. Constat saltèm, Capucinos (quantumcunque intelligantur Observantibus imbibiti) ab initio non fuisse sub suis symbolis, quibus ab Observantibus specialiter distinguuntur. De associandis etenim Fidelium exequiis, & de Cantu Gregoriano in Divinis laudibus Observando, habemus in Ordinis Chronicis authentica exempla, & constitutiones insuper in primis Capitulis Generalibus editas, quas omnes, sicut adducere non vacat voluntariè, sic nec præfata, aliàque hujusmodi RR. PP. Capucinis non competere, patet evidenter. Signanter S. Antonius Paduanus, B. Francisco, etiam in Ordine contemporaneus, ad secundum, ut legitur, locum replicatus cantavit in Choro *Alleluja*. Et S. Bonaventura in suo *speculo Disciplinæ* (sit pro solis Novitiis, sit & pro professis) part. 1. cap. 29. monet, quòd, si Fratres propter evitandum discursum ad librum non duxerint accedendum, nihilominus tamen communia, que voverint, poterunt cum aliis honestè sine minima vocis exaltatione cantare, ad Cantandum autem aliquid separatim, sicut est *Alleluja*, *Responsorium*, vel aliud quodlibet &c. Item eàdem parte cap. 15. præscribit varia circa modum legendi, & cantandi, & subdit: *In cantu considerari potest, ut si quis punctos in nota nunc di-*

visnuens,

minuens, nunc pro suo libitu addens, muliebriter
 frangat, aut in falsum extollat... nunquam in
 Choro ceteris aliis cantent, sed communem
 psallentium vocem teneant. Ridiculum etiam, si
 altiori ceteris voce quis cantans, post dictionem,
 vel Syllabam, ab illa vocis altitudine recidens, vel
 eam per interpolationes resumens, non continuat,
 quod incepit. Et parte 2. cap. 1. ait idem
 Sanctus, prout apparet, in notis ipso usu ver-
 satus: Non pigri, non somnolenti, non parcen-
 tes vocibus, non praescindentes verba dimidia, non
 integra transilientes: non fractis & remissis voci-
 bus muliebre quiddam balba de nare sonantes, sed
 virili, us dignum est, sonitu, & affectu voces 3.
 Spiritus depromentes &c.

Num. 32. Prædicta concordant etiam cum
 antiquis statutis & ipsa mente S. Patris. In
 Historia legali omnium Capitulorum Genera-
 lium pag. 28. sic legis: Anno 1269. in Capitu-
 lo Generali celebrato Assisi, Divus Bonaventura
 Minister Generalis Ordinis statuit, imò: ut
 Missa solemniter cantaretur quolibet Sabbato in
 honorem B. V. M., sicut S. Pater Franciscus
 anno 1219. constituerat. Et cum in Regula præ-
 scribatur: faciant Officium secundum Ordinem
 S. Romane Ecclesie, pro manutentione hujus
 præcepti F. Joannes Parens Min. Gen. D. Bona-
 venturæ prædecessor in Capitulo Metis cele-
 brato: prohibuit in Choro cantari, quidquid in
 ordinario S. Matris Ecclesie (quod ex Regula ha-
 bebimus)

bemus) non continetur, vel per Generale Capitulum non est approbatum: exceptis quibusdam Antipbonis B. Maria post Completorium decantandis... Nonnullos etiam Fratres sub quadam devotionis imagine singulares secularium, & aliorum Religiosorum tonos & modos sectantes, necessarium ex voto Officium variantes puniunt. Asserebat enim. Quod contra Regulam nemo est devotus: & sic agens, non supererogare, sed derogare potius est dicendus; & quod non parùm vitium est, legum turbare Communium disciplinam: quòdque sicut infirmi utilibus noxia, sic superstitiosi necessariis nociva praponunt, quasi Sanctis Officii ordinationibus sanctiores, falso devotionis zelo, existerent. Ibidem etiam legis ad annum 1304. inter alia sic Capitulariter Ordinatam: quòd canus fractos, & dissolutos, vel à nota Ordinis discrepantes, studiose à Provinciis suis exterminent. Sic itaque ab initio Ordinis servatum fuit, aut saltèm servari debuit Officium divinum. Equidem Sancta Ecclesia habet in illis disponere, habet & mutare: Omnia de Deo, & pro Deo. Patet saltèm, quòd Observantes non sint alieni à more Ordinis primævi; quidquid prætendant alii primævi Ordinis formam sese quasi emortuam resuscitasse. Interim, sicut Ecclesia Sponsa Christi, ita & in sua amplitudine considerata Religio S. Francisci est circumamicta varietate, ut modis omnibus laudetur ille, qui est laudabilis, & benedictus in sæcula.